

نم ۳۳۱

مشخصات کلی برنامه و سر فصل دروس

دوره کارشناسی ارشد رشته علوم حدیث

در ۳ گرایش:

۱- تفسیر اثری

۲- کلام و عقاید

۳- عرفان اسلامی

مصوب چهارصد و هفتاد و دومین جلسه شورای گسترش آموزش عالی

مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۶

دفتر تحصیلات تکمیلی

بهمن ۱۳۸۱

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی ارشد رشته علوم حدیث

در ۳ گرایش:

۱- تفسیر انری

۲- کلام و عقاید

۳- عرفان اسلامی

گروه علوم انسانی

مصوب چهار صد و هفتاد و دومین جلسه شورای گسترش آموزش عالی

مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۶

بسم الله الرحمن الرحيم
برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم حدیث

گروه: علوم انسانی

رشته: علوم حدیث

کمیته تخصصی:

گرایش: ۱- تفسیر اثری ۲- کلام و عقاید

۳- عرفان اسلامی

کد رشته:

دوره: کارشناسی ارشد

شورای گسترش آموزش عالی در چهار صد و هفتاد و دومین جلسه مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۶ براساس طرح دوره کارشناسی ارشد رشته علوم حدیث که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده، و مقرر می دارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم حدیث از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.
الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده (۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۸۱/۹/۱۶ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده (۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد رشته علوم حدیث در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره چهار صد و هفتاد و دومین جلسه شورای گسترش آموزش عالی
مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۶
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم حدیث

- (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم حدیث با ۳ گرایش : ۱ -
تفسیر اثری ۲ - کلام و عقاید ۳ - عرفان اسلامی که از طرف گروه علوم انسانی
پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
(۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره چهار صد و هفتاد و دومین جلسه شورای گسترش آموزش عالی مورخ
۱۳۸۱/۹/۱۶ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم حدیث
صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رونوشت : به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمایید.

دکتر حسن خالقی
دیر شورای گسترش آموزش عالی

بخش اول

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد

باسمہ تعالیٰ

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد رشته‌های علوم حدیث در سه گرایش

(تفسیر اثری، کلام و عقاید، عرفان اسلامی)

مقدمه:

حدیث همواره همپای قرآن کریم مورد تکریم و احترام مسلمانان بوده و به عنوان ثقل اصغر مطرح است. مسلمانان پیوسته در سخنان پیامبر اکرم (ص) و معصومان (ع) تفسیر مفاهیم قرآن را جستجو کرده و آن را به مثابه یکی از منابع استوار دستیابی به فرهنگ اصیل اسلامی برشمرده‌اند.

اکنون علیرغم فاصله طولانی با عصر صدور احادیث همچنان نیاز به بهره‌گیری از آنها به عنوان دومین منبع الهام‌بخش فکر اسلامی پابرجاست. از این رو ناگفته پیداست، بخصوص در دوران جدید لازم است در جهت استفاده بهینه و روزآمد از این منبع اصیل و میراث بجای مانده از رسول خدا (ص) و سایر پیشوایان معصوم (ع) نگاهی مجدد بیفکنیم تا از این رهگذر بتوانیم از سرچشمه زلال معارف آنان جرعه نوشی نماییم.

نیازهای گسترده انسان معاصر ایجاب می‌کند برای جلوگیری از حیرت و سرگردانی در میان مکاتب بشری با نگاهی ژرف، سخنان معصومان (ع) را مورد مذاقه قرار داده و مابه‌های مرتبط با هر دانش را استخراج نماییم. با عنایت به نکات پیش گفته رشته‌های کارشناسی ارشد علوم حدیث و کلام و عقاید، علوم حدیث و تفسیر اثری، علوم حدیث و عرفان اسلامی و برخی دیگر طرح‌ریزی شده است.

ضرورت تاسیس این رشته‌ها در دوره کارشناسی ارشد:

باتوجه به ماهیت دینی نظام جمهوری اسلامی ایران، تشکیک نسل جوان و ضرورت کنکاش در احادیث گرانسنگ معصومان (ع) با رویکردی تخصصی و نیز با نگاه به دستاوردهای دانشهای نوین بشری تاسیس رشته‌های درسی دانشگاهی جدیدی را ضروری می‌نماید. از این رو، ایجاد رشته علوم حدیث با هدف تربیت متخصصانی توانا و کارآمد در حقیقت، پاسخی مناسب به این نیازهاست که جامعه امروز در چالش با آنها قرار گرفته است.

ویژگیهای برنامه کارشناسی ارشد علوم حدیث:

با عنایت به بررسی‌های انجام گرفته درخصوص رشته‌های علوم حدیث از یک سو و خصایص لازم برای تدوین برنامه‌های درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی تلاش تمامی دست‌اندرکاران تدوین این مجموعه بر آن بوده است که برنامه حاضر براساس روش تلفیقی صورت پذیرد و در طراحی آن عنایت خاص به موارد ذیل وجود داشته است:

- روش میان رشته‌ای
- روش جامعه‌مداری (توجه به نیازهای جامعه دینی اسلامی به بررسی‌های حدیثی و علمی و استخراج مبانی حدیث در هر موضوع علمی مرتبط با رشته)

هدف کلی رشته:

هدف کلی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم حدیث در نظام دانشگاهی تربیت مدرسان و محققانی شایسته است که با

برخورداری از شناخت دیدگاههای نظری معصومان(ع) توانایی ایجاد ارتباط و بهره‌گیری از علوم مورد نظر در رشته تخصصی را داشته باشند و بتوانند با نگاه به مبانی هریک از آن دانشها به ارائه نظرات و اصول کلی مورد نظر اسلام در حوزه‌های مرتبط با هر علم بپردازند.

اهداف آموزشی:

- ۱- آشنایی با معارف حدیث
- ۲- آشنایی کلی با اصول و روشهای علمی مربوط در هر رشته
- ۳- استنباط مبانی علمی هر رشته از میان احادیث معصومان(ع)

توانایی دانش‌آموختگان:

- ۱- تدریس دروس مرتبط با این رشته‌ها در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی
- ۲- تحقیق در حوزه‌های مرتبط با رشته‌های علوم حدیث
- ۳- پاسخگویی به شبهات مطرح شده از سوی مخالفان در مورد احادیث شیعه
- ۴- بهره‌مندی از دانش حدیثی و اصول مطرح در هر رشته برای یافتن پاسخ‌های مناسب با سوالات جدید

شرایط پذیرش دانشجو:

داوطلبان تحصیل در این رشته از بین دانش‌آموختگان مقطع کارشناسی با تاکید بر رشته علوم حدیث و علوم قرآن و حدیث انتخاب می‌شوند. آزمون علمی ورودی دو مرحله‌ای خواهد بود. مرحله اول توسط وزارت علوم تحقیقات و فناوری و یا با مجوز آن وزارتخانه برگزار می‌شود و مرحله دوم به صورت مصاحبه و شفاهی است که توسط دانشگاه یا دانشکده مجری به عمل خواهد آمد.

طول دوره و تعداد واحدهای درسی:

مطابق آئین‌نامه‌های آموزش مصوب و مورد تایید وزارت علوم تحقیقات و فناوری تحصیل در رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته علوم حدیث برابر با ۴ نیمسال تحصیلی است که در صورت نیاز برای نگارش پایان‌نامه و دفاع از آن قابل تعدیل است. برنامه در سه رشته مشتمل بر ۲۸ واحد درسی و ۴ واحد پایان‌نامه تنظیم شده است. افرادی که دانش‌آموخته رشته‌های غیرمرتبط می‌باشند باید دروس پیش‌نیاز مشخص شده در برنامه را بگذرانند. زمان گذراندن دروس پیش‌نیاز به مدت زمان مجاز تحصیل افزوده خواهد شد. ضمناً: واحدهای این دوره تا ع ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

مواد امتحانی و ضرایب

- ۱- دروس عمومی هر سه رشته: زبان عربی(۴)، زبان انگلیسی(۱)، تاریخ حدیث(۳)، مصطلح الحدیث(۲)
- ۲- دروس تخصصی: الف) گرایش تفسیر اثری: تاریخ قرآن(۲)، تفسیر قرآن(۳)، علم رجال(۲)، فقه الحدیث(۳)
ب) گرایش کلام و عقاید: کلام(۴)، فلسفه(۲)، تفسیر(۲)، فقه الحدیث(۴)، علم رجال(۲)
ج) گرایش عرفان اسلامی: کلام(۳)، فلسفه(۳)، عرفان و تصوف(۴)، فقه الحدیث(۳)

بخش دوم

- جدول عناوین دروس و تعداد واحدها

- جدول عناوین دروس پیش نیاز

جدول دروس تخصصی رشته علوم حدیث گرایش کلام و عقاید مقطع کارشناسی ارشد

ردیف دروس	نام درس	تعداد واحد	ساعات			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱۶	مبانی فهم حدیث (۱)	۲	۳۲	۳۲		
۱۷	مبانی فهم حدیث (۲)	۲	۳۲	۳۲		
۱۸	حوزه‌ها و مکتب‌های حدیث	۲	۳۲	۳۲		
۱۹	مبانی جرح و تعدیل و جریان شناسی روایات	۲	۳۲	۳۲		
۲۰	کتابشناسی احادیث اعتقادی	۲	۳۲	۳۲		
۲۱	علم کلام (۱)	۲	۳۲	۳۲		
۲۲	علم کلام (۲)	۲	۳۲	۳۲		
۲۳	علم و معرفت در قرآن و حدیث	۲	۳۲	۳۲		
۲۴	توحید در قرآن و حدیث	۲	۳۲	۳۲		
۲۵	عدل الهی در قرآن و حدیث	۲	۳۲	۳۲		
۲۶	نبوت و رسالت در قرآن و حدیث	۲	۳۲	۳۲		
۲۷	امامت و ولایت در قرآن و حدیث	۲	۳۲	۳۲		
۲۸	معاد در قرآن و حدیث	۲	۳۲	۳۲		
۲۹	مبانی احتجاج و گفتگو در قرآن و حدیث	۳	۴۸	۳۲	۱۶	
۳۰	پایان نامه	۲	---	---		
جمع		۲۳				

تذکر: مطابق ماده ۷ فصل سوم آئین‌نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد مصوب یکم و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی در مورخ ۶۸/۸/۲۸، توسط گروه آموزشی مربوط تعداد ۱۶ واحد دروس پیش‌نیاز طراحی و تدوین شده است.

جدول دروس پیشنیاز رشته علوم حدیث گرایش کلام و عقاید مقطع کارشناسی ارشد

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعات			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۵۲	مباحث تطبیقی الفاظ علم اصول	۲	۳۲	۳۲		
۵۳	هرمنوتیک	۲	۳۲	۳۲		
۵۴	مبانی و روش تفسیر قرآن	۲	۳۲	۳۲		
۵۵	فلسفه ۱ (الهیات بالمعنی الاعم) *	۲	۳۲	۳۲		
۵۶	فلسفه ۲ (الهیات بالمعنی الخاص: مبدا و معاد در فلسفه های مشاء اشراق، متعالیه و مقایسه آنها با هم)	۲	۳۲	۳۲		
۵۷	عرفان نظری *	۲	۳۲	۳۲		
۵۸	تفکر نقدی (بحث مغالطات)	۲	۳۲	۳۲		
۵۹	زبان انگلیسی تخصصی	۲	۳۲	۳۲		
	جمع	۱۶				

*: این درس می تواند به صورت امتحانی و بدون برگزاری کلاس گذرانده شود.

بخش سوم

- سرفصل دروس

مبانی فهم حدیث (۱)

کد درس: ۱۶

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با اصول و مبانی عام فهم حدیث.

سرفصل:

- زبان دین و فهم پذیری روایات

- مجموعه تگزی

- توجه به انواع مختلف احادیث از قبیل عام و خاص و...

- توجه به سازگاری قرآن و سنت قطعی

- عنایت به سازگاری با حکم یقینی عقل

- ساختارشناسی در فهم احادیث (لفظ، ترکیب و...)

- سیاق شناسی

- اسباب و زمینه‌های صدور احادیث

- شناخت فرهنگ عصر صدور احادیث (آشنایی با ادیان، فرق، مذاهب و رویدادهای سیاسی و اجتماعی عصر صدور)

- فراین موید صدور

- دانش‌های مقدماتی در فهم حدیث (علوم ادبی، تفسیر، کلام، فقه و علوم حدیث)

- آفت‌شناسی

الف - آفتها مانند: وضع، تحریف، تصحیف، تقطیع، تدلیس، اضطراب، ادراج، نقل به معنا، حذف اسانید، تعارض

ب - شیوه‌های مقابله با آفتهای حدیثی: نقد استادی احادیث با استفاده از معیارهای معتبر، نقد متن احادیث با استفاده از

معیارهای معتبر، مقابله و بررسی نسخ، بهره‌گیری از فراین داخلی و خارجی، استفاده از قوانین تعادل و توازن.

مبانی فهم حدیث (۲)

کد درس: ۱۷

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مبانی فهم حدیث (۱)

هدف:

آشنایی با اصول و مبانی استنباط معارف اعتقادی از قرآن و حدیث

سرفصل:

الف) تفاوت معارف اعتقادی با معارف فقهی و اخلاقی

ب) چگونگی حصول انواع گزاره‌های اعتقادی و وجه حجیت هر یک از آنها

ج) ملاک حجیت احادیث اعتقادی (تفه یا موثوق به یا قطعی)

د) ضوابط فهم احادیث اعتقادی

- مخاطب شناسی (ملاحظه ظرفیتهای روحی و علمی مخاطب)

- مجموعه تگزی

- نقش عقل در فهم آیات و احادیث

- توجه به زمینه و اسباب صدور

- متون اعتقادی و بطون و لایه‌های مدالیل آنها

هـ) طبقه‌بندی آیات و احادیث اعتقادی و رویکردهای مختص به هر یک (ارشادی عقلی، ارشادی فطری، ارشادی وجدانی، تعبیدی)

و) قلمرو عقل و وحی و نسبت میان آنها

حوزه‌ها و مکتب‌های حدیثی

کد درس: ۱۸

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با حوزه‌ها و مکتب‌های حدیثی

سرفصل:

- مهم‌ترین حوزه‌های حدیثی شیعه از جمله شام، کوفه، بغداد، قم، ری، خراسان و مغاربه اسلام (ویژگی‌ها و شخصیت‌های مهم)
- ارتباط و تعامل حوزه‌های حدیثی شیعه
- مهم‌ترین مکتب‌های حدیثی شیعه (مکتب قم، مکتب بغداد، ...) (ویژگی‌ها و تفاوت‌ها)
- رویکردهای کلامی، فلسفی، عرفانی و تجربی به حدیث
- مهم‌ترین حوزه‌های حدیثی اهل سنت (ویژگی‌ها، شخصیت‌ها) مدینه، بغداد، مصر و ...
- ارتباط و تعامل حوزه‌های حدیثی اهل سنت
- اهل حدیث و اصحاب رای (ویژگی‌ها و تفاوت‌ها)

مبانی جرح و تعدیل و جریان‌شناسی روایات

کد درس: ۱۹

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف:

آشنایی با دلایل تعارض جرح و تعدیل روایان در کتب رجال و راه‌های حل تعارض آشنایی با اندیشه‌ها و مذاهب روایان معروف حدیث به منظور فهم احادیث و تفاوت‌های موجود در آن.

سرفصل:

الف) بررسی مفهوم اصطلاحی جرح و تعدیل و مرادفات آنها از قبیل عدالت، وثاقت، ضبط، جرح، تعدیل و...

- تحقیق درباره حجیت اقوال رجالیان

- بررسی اختلاف دیدگاه‌های رجالیان متقدم با متاخر

ب) بررسی معیارهای تعدیل:

- تنصیب ائمه (ع)

- تنصیب متقدمان

- تنصیب متاخران

- کثرت روایات

- شیخوخت اجازه

- وکالت از امام (ع)

- بررسی روایات منقول

- و...

ج) بررسی محورهای جرح:

- شخصیتی: (ضعف حفظ، کثرت خطا و...)

- عقیدتی: (فساد مذهب، غلو در دین و مذهب، اعتقاد به عقاید غیر امامیه، بدعت گذاری در دین و...)

- اخلاقی: (فسق، کذب و...)

د) تعارض جرح و تعدیل و راه‌های رفع تعارض

ه) وضعیت روایان اصلی احادیث اعتقادی (به ویژه افرادی مانند: مفضل، معلى بن خنيس)

و) فرق شیعه مانند زیدیه، کیانیه، فطحیه، اسماعیلیه، واقفیه، غلات (خطایه، نصیری و...) مفوضه، قدریه.

کتابشناسی احادیث اعتقادی

کد درس : ۲۰

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با کتابهای حدیثی اعتقادی و نویسندگان آنها.

سرفصل:

- ثقة الاسلام کلینی و اصول کافی (با اشاره به شروع مهم کافی)
- شیخ صدوق و عیون اخبار الرضا (ع) اعتقادات و توحید (با اشاره به شروع توحید)
- فضل بن شاذان و الايضاح
- شیخ مفید و تصحيح الاعتقاد و النکت الاعتقادیة (بررسی انتساب تصحيح الاعتقاد به شیخ مفید)
- سید مرتضی و الشافی فی الإمامة و تنزیه الأنبیاء
- صفار و بصائر الدرجات
- کتب فیض کاشانی (الوافی، کلمات مکنونة، رسالة الانصاف)
- علامه مجلسی و بحار الأنوار
- سیدبن طاووس و کشف المحجّة
- سید رضی و نهج البلاغه

علم کلام (۱) : کلام قدیم

کد درس : ۲۱

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با علم کلام و مهم ترین مسائل آن.

سرفصل:

- کلیات علم کلام (تعریف، موضوع، غایت، مسائل، روش و مبادی)
- وجوب تحقیق و معرفت
- مفهوم ایمان
- براهین اثبات صانع
- مهم ترین صفات الهی: توحید، عدل، قدرت، علم، حیات، اراده
- حسن و قبح عقلی
- جبر و اختیار
- قضا و قدر
- قاعده لطف
- نبوت
- امامت
- معاد

علم کلام (۲) : کلام جدید و فلسفه دین

کد درس : ۲۲

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: علم کلام ۱

هدف:

آشنایی با مهم ترین مسائل جدید کلامی

سرفصل:

- کلیات: تعریف، موضوع، مسائل، غایت، روش
- تعریف دین
- قلمرو دین
- نیاز به دین و انتظارات بشر از دین
- پلورالیسم دینی
- عقل و دین
- علم و دین
- زبان دین
- گوهر و صدف دین
- دین و دنیا
- ثبات و تحول در فهم دین
- قرائت های مختلف از دین
- مساله شرور
- معجزه
- تجربه دینی

علم و معرفت در قرآن و حدیث

کد درس: ۲۳

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با معرفت و اقسام و منابع و زمینه‌ها و موانع آن از دیدگاه قرآن و حدیث - آشنایی با آداب تعلیم و تعلم از دیدگاه قرآن و حدیث - آشنایی با عالم و اصناف عالمان از دیدگاه قرآن و حدیث

سرفصل:

- بررسی مفاهیم مرتبط با علم (علم، حکمت، معرفت، شعور، وهم، فکر، بصیرت، ادراک، فهم، وجدان، جهل)
- فضیلت علم و حکمت
- حقیقت علم و حکمت الهی، علم طبع و تجربه
- اقسام معرفت و اعتبار آن
- علم دینی و علم غیر دینی
- منابع معرفت: عقل، حس، فطرت، قلب، وحی، الهام، علوم نقلی، وجدان
- آثار علم و حکمت
- زمینه‌های شناخت (تقوی، ایمان، صبر، شکر، خوف)
- پیش فرضها در علم
- موانع شناخت
- آداب تعلم و سؤال کردن
- آداب تعلیم و پاسخ دادن
- حقوق متقابل معلم و متعلم
- ویژگی‌های عالم و اصناف عالم

توحید در قرآن و حدیث

کد درس : ۲۴

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف :

آشنایی با دیدگاه قرآن و احادیث در زمینه خداشناسی، اسما و صفات الهی، صفت توحید و دیگر صفات مهم غیر از عدل.

سرفصل :

- توحید در قرآن و حدیث
- مبادی شناخت خدا: معرفت فطری، معرفت عقلی
- موانع شناخت خدا
- کلیات اسما و صفات
- صفت توحید
- اوصاف مهم دیگر مثل علم، قدمت، حیاقیت، اراده، خلق (نسبت خدا و جهان)

عدل الهی در قرآن و حدیث

کد درس : ۲۵

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با عدل الهی و مسائل مربوط به آن در قرآن و حدیث از دیدگاه عدلیه

سرفصل:

- مفهوم عدل و ظلم
- حسن و قبح عقلی و شرعی
- جبر و اختیار
- قضا و قدر و بدا
- ماله شرور
- نظام احسن
- عقوبتهای اخروی و تکفیر و جبط.

نبوت و رسالت در قرآن و حدیث

کد درس: ۲۶

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با دیدگاه قرآن و احادیث در مورد اصل نبوت و مسائل مربوط به آن.

سرفصل:

- مفهوم نبوت و رسالت
- فلسفه نبوت
- ضرورت بعثت
- راه‌های شناخت پیامبران (معجزه)
- ویژگی‌های پیامبران (عصمت)
- معنا و ویژگی‌های وحی
- ارتباط وحی با تجربه دینی و نبوغ و الهام و مکاشفه
- نبوت خاصه
- ادله نبوت پیامبر اسلام
- قرآن (نزول به عنوان کلام الهی)
- وجوه اعجاز قرآن

امامت و ولایت در قرآن و حدیث

کد درس: ۲۷

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با دیدگاه قرآن و احادیث در مورد اصل امامت و مسایل مربوط به آن.

سرفصل:

- مفهوم امامت و ولایت و وصایت
- ضرورت وجود امام
- ویژگی‌های امام (عصمت - نصب - علم)
- ادله امامت امام علی (ع)
- امامان دوازده گانه
- امام مهدی (عج)

معاد در قرآن و حدیث

کد درس : ۲۸

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با دیدگاه قرآن و احادیث در زمینه اصل معاد و مسائل مربوط به آن.

سرفصل:

- حقیقت معاد
- حقیقت انسان (نفس و بدن و خلقت آنها)
- حکمت معاد
- حتمیت معاد
- ادله امکان و وقوع معاد
- مرگ
- یزخ
- معاد جسمانی
- شفاعت
- بهشت و جهنم
- خلود
- شبهات مهم در مورد معاد
- تجسم اعمال

مبانی احتجاج و گفتگو در قرآن و حدیث

کد درس: ۲۹

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۱۶ ساعت نظری + ۳۲ ساعت عملی = ۴۸

نوع واحد: نظری و عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با دیدگاه قرآن و معصومان (ع) درباره مبانی مناظره و بحث پیرامون مسائل اعتقادی و روش مطلوب دفاع از دین و نیز یافتن مهارت‌های مناظره و دفاع از دین با به کارگیری مبانی و روش‌های مناظره در قرآن و احادیث.

سرفصل:

- وظایف متکلم
- تعریف احتجاج، جدل و گفتگو (جدال احسن)
- اهداف مناظره
- شرایط مناظره کننده
- آداب مناظره و گفتگو
- آفات مناظره و گفتگو
- در واحد عملی، مطالب واحد نظری در مناظرات دو نفری دانشجویان در موضوعات مختلف تحت نظارت استاد تمرین شود و استاد اشکالات مناظرات دانشجویان را روشن کند.

منابع پیشنهادی دروس

دوره کارشناسی ارشد

رشته‌های علوم حدیث

مبانی فہم حدیث (۱)

مشکل الحدیث و بیانہ	ابوبکر فورک
مشکلات الأحادیث النبویة و بیانہا	عبدالله نجدی
المجازات النبویة	سید رضی
الأمالی	سید مرتضیٰ
مقاس الہدایة	مامقانی
تاویل مختلف الحدیث	ابن قتیبة
النهاية فی غریب الحدیث	ابن اثیر
شروح کافی	سید شہر
الاصول الأصلية والقواعد الشرعية	صبحی صالح
فقه اللغة	دکتر محمد بن لطفی الصباغ
التصویر الفنی فی الحدیث	یحییٰ بن عبد اللہ المعلمی
الأمثال و الشواہد فی الحدیث الشریف	ابراہیم بن محمد بن حمزہ الحنفی
البيان والتعريف لأسباب ورود الحدیث النبوی	سیوطی
اسباب ورود الحدیث	ہر دو از دکتر مفسر بن غرم اللہ الدیمینی
مقایس نقد متون السنۃ، التدلیس فی الحدیث، حقیقته و اقسامه ...	دکتر عبد المجید محمد اسماعیل
منهج التوفيق والترجيح بین مختلف الحدیث	ہر دو از دکتر یوسف القرضاوی
المدخل لدراسة السنۃ النبویة، کیف تتعامل مع السنۃ النبویة	زکریا عباس داود
تأملات فی الحدیث عند السنۃ و الشیعة	دکتر محمد لقمان السلفی
اهتمام المحدثین بنقد الحدیث سنداً و متناً	دکتر حسین الحاج حسن
نقد الحدیث	محمد بن محمد ابوشہبہ
دفاع عن السنۃ	ابوہلال عسکری
تصحیفات المحدثین	ابن صلاح
علوم الحدیث	خطیب بغدادی
الکفاية فی علم الدراية	قاسمی
قواعد التحديث	عمر فلاطہ
الوضع فی الحدیث	سیوطی
تدریب الراوی	ہر دو از محمد باقر یہودی
علل الحدیث، معرفۃ الحدیث	ابو حاتم رازی
العلل	احمد بن حنبل
العلل	ابن حجر عسقلانی
العلل المتناہیة	اسطیری جمال
التصحيف و اثره فی الحدیث واللغة و جهود المحدثین فی مکافحته	ہر دو از ہاشم معروف الحسینی
الموضوعات فی الآثار والاخبار، دراسات فی الحدیث والمحدثین	

مبانی فہم حدیث (۲)

شہید ثانی	حقایق الایمان
استاد حکیمی	اخباری گری و اخبار گرائی
ہادی تهرانی	مبانی کلامی اجتہاد
استاد مصباح (کانون بحث و گفتمان دین)	سلسلہ گفتارهای قلمرو دین
رضا پرنجکار	مقالہ ماہیت عقل و تعارض عقل و وخی (مجلہ تقد و نظر شمارہ ۲)
رضا پرنجکار	مقالہ روش شناسی علم کلام (مجلہ تقد و نظر شمارہ ۴)
آیت اللہ ملکی	توحید الامامیہ
دکتر عبداللہ نصری	انتظار بشر از دین
ہر دو از شہید مطہری	ختم نبوت ، اسلام و مقتضیات زمان
علی صفایی	روش برداشت از قرآن
آیت اللہ خویی	مصباح الاصول
آقا ضیاء عراقی	نہایۃ الافکار
آخوند خراسانی	کفایۃ الاصول
شیخ انصاری	فوائد الاصول

حوزه‌ها و مکتب‌های حدیثی

پژوهشی در تاریخ حدیث شیعه، تاریخ عمومی حدیث	هر دو از دکتر معارف
علم الحدیث و تاریخ حدیث	استاد شانه‌چی
مقیاس الهدایة	مامقانی
معجم الرجال	آیت‌الله علامه خویی
قاموس الرجال	علامه شوشتری
روضات الجنات	خوانساری
رجال	سید بحر العلوم
اختیار الرجال	کشی
رجال	کشی
تاریخ تشیع در ایران	جعفریان
أمل الأمل	حر عاملی
فهرست	منتجب الدین
کتاب الاجازات بحار الانوار	
مقدمه‌های کتب اربعه شیعه	شیخ حر عاملی
خاتمه وسایل الشیعه	محدث نوری
مستدرک الوسائل	
دایرة المعارف بزرگ اسلامی مدخل‌های مربوط مانند: اخباریان، امامیه، اهل حدیث، اصحاب الراي، طبقات ابن سعد، مقدمه‌های صحاح سته، آثار شافعی (اختلاف الحدیث، الأم، الرسالة)	
السنة قبل التدوین	عجاج خطیب
الحدیث والمحدثون	محمد ابوزهره
تاریخ بغداد والرحلة فی طلب الحدیث	هر دو از خطیب بغدادی
السنة و مکانتها فی الاسلام	سباعی
تذکره الحفاظ	ذهبی
علم الحدیث فی مکه المکرمه	دکتر صالح یوسف معتوق
مدرسة الحدیث فی بلاد الشام	دکتر محمد بن عزوز
مدرسة الحدیث فی البصرة	دکتر امین القضاة

مبانی جرح و تعدیل و جریان شناسی روایات

سیدعلی حسینی صدر
حجت الاسلام تقی
آیت الله سبحانی
سیدمحسن اعرجی کاظمی
مسلم داوری
عبدالهادی فضل
محمدضیاء اعظمی
عمادالدین محمد رشید
مقبل ابن هادی وادعی
آیت اله خویی
کلباسی
بکر بن عبدالله ابوزید
هر دو از علامه مامقانی
کشی
نجاشی
علامه شوشتری

الفوائد الرجالية
الرسائل الرجالية
کلیات فی علم الرجال
عدة الرجال
اصول علم الرجال بین النظرية والتطبيق
اصول علم الرجال
دراسات فی الجرح والتعديل
نظرية نقد الرجال
شفاء العلیل
معجم الرجال
الرسائل الرجالية
التأصيل لاصول التخریج و قواعد الجرح والتعديل
تنقیح المقال ، مقیاس الهدایة
اختیار الرجال
رجال
قاموس الرجال

کتابشناسی احادیث اعتقادی

پژوهشی در تاریخ حدیث شیعه، تاریخ عمومی حدیث
علم الحدیث و تاریخ حدیث
مقیاس الهدایة
مقدمه معجم الرجال
خاتمة وسائل الشيعة
ترتیب اسانید الکافی، تجرید اسانید الکافی و تنقیحها
الشیخ الكلینی و کتابه الکافی، دفاع عن الکافی
التعلیقہ علی کتاب الکافی
شروح کافی
شروح نهج البلاغه
مصادر نهج البلاغه و اسانیده
روشهای تحقیق در اسناد و مدارک نهج البلاغه
استناد نهج البلاغه
مدارک نهج البلاغه و دفع الشبهات عنه
شناخت نهج البلاغه
نهج البلاغه و گردآورنده آن
آشنایی با بحار الانوار
منابع درس حوزه ها و مکتب های حدیثی

هر دو از دکتر معارف
استاد شانه چی
مامقانی
آیت الله خویی

هر دو از آیت الله بروجردی
هر دو از تاجر هاشم حبیب العمیدی
میرداماد

عبدالله الزهراء الحسینی الخطیب
محمد دشتی
امتیاز علیخان
الهادی کاشف الغطا
محمد دشتی
علی دوانی
احمد عابدی

علم كلام (۱) : كلام قديم

علامه حلي	كشف المراد
محقق سعيدي مهر	آموزش كلام اسلامي
رباني گلپايگانی	درآمدی بر علم كلام
علامه حلي	نهج الحق و كشف الصدق
علامه حلي	انوار الملکوت
استاد جعفر سبحانی	تلخيص الالهيات
استاد مصباح	آموزش عقايد
علي شيرواني	درستاه عقايد
فيض کاشانی	علم اليقين في اصول الدين
شيخ طوسي	تمهيد الاصول
شيخ مجتبي قزوینی	بيان الفرقان
آقای ملكي ميانجي	توحيد الاماميه
مارتين مكدنر موت	اندیشه های کلامی شيخ مفيد
	بداية المعارف الالهية في شرح عقايد الامامية

علم کلام (۲) : کلام جدید و فلسفه دین

آقای حسین زاده
پترسون، هاسکر، رایشباخ، بازینجر
جان هیک
یزاین دیویس
محمدتقی جعفری
پراودفوت
خروپناه
ترجمه خرماهی
آیه الله جوادی آملی
گلر
عبد الله نصری
امیر عباس علی زمانی
احمد واعظی
ایمان باربور
قدردان، قرامتکی
مهدوی زادگان
شهید مطهری
بلاتینجا
امین احمدی
علی شیروانی
علی اوجبی

مبانی معرفت دینی
عقل و اعتقاد دینی
فلسفه دین
درآمدی به فلسفه دین
فلسفه دین
تجربه دینی
کلام جدید
خدا در فلسفه
تبیین براهین اثبات وجود خدا
فلسفه دین
انتظار بشر از دین
زبان دین
تحول فهم دین
علم و دین
کندوکاوی در سوبه های مختلف پلورالیزم
از قبض معنا تا بسط دنیا
عدل الهی
فلسفه دین
معجزه یا غیب نمودن
مبانی نظری تجربه دینی
کلام جدید در گذر اندیشه ها
مجله نقد و نظر (زمستان ۷۵ و پاییز ۷۶)

علم و معرفت در قرآن و حدیث

محمدی ری شهری

محمدی ری شهری

العلم والحكمة في الكتاب والسنة

العقل والجهل في الكتاب والسنة

بحار الأنوار ج ۱ و ۲

اصول کافی (کتاب العقل و الجهل)

شروح اصول کافی

پیام قرآن، ج ۱

الحياة

الوفاء

اسرار الآيات

مکوه قدسی معرفت

محمد رضا حکیمی

فیض کاشانی

ملاصدرا

دکتر بنی هاشمی

توحید در قرآن و حدیث

محمدی ری شهری

آیه الله ملکى
آیه الله مروارید
آیت الله مکارم شیرازی

استاد مصباح
شیخ مجتبی قزوینی

شیخ مفید
شیخ اسماعیل طبرسی
استاد جعفر سبحانی
رضا یونجکار
آیت الله صالحی گلپایگانی

معرفت الله فی الكتاب و السنة

توحید صدوق و شروح آن

بهاراتوار ج ۳ و ۴

توحید الامامیه

تنبیها حول المبدأ و المعاد

پیام قرآن

شروح اصول کافی

خداشناسی

بیان الفرقان فی توحید القرآن

اعتقادات صدوق

تصحیح الاعتقاد

کفایة الموحدين

منشور جاوید و معالم التوحید فی القرآن الکریم

معرفت فطری خدا

الهیات در نهج البلاغه

متابع کلام ۱ و ۲

عدل الهی در قرآن و حدیث

هر دو از محمدی ری شهری

معرفت الله فی الكتاب والسنة، میزان الحکمة

ابواب قضا و قدر و بداء و جبر و اختیار و شرور موجود در دارالحدیث

بحار الأنوار ج ۵ و ۶

فیض کاشانی

الوافی

آیه الله ملکى

توحید الامامیه

شهید مطهری

عدل الهی

شهید مطهری

انسان و سرنوشت

محمدی ری شهری

کتاب العدل

شیخ مجتبی قزوینی

بیان الفرقان

متابع کلام ۱ و ۲ و توحید در قرآن و احادیث

نبوت و رسالت در قرآن و حدیث

هر دو از محمدی ری شهری

محمدی ری شهری

هر دو از استاد مصباح

آقای یابانی

آیت الله معرفت

استاد حکیمی

علامه طباطبائی

علامه عسکری

النبوة فی الكتاب والسنة، القرآن فی الكتاب والسنة

بحار الانوار (کتاب النبوة و کتاب القرآن)

میزان الحکمة

راهنماشناسی، قرآن شناسی

معرفت نبی

التمهید

الحياة

المیزان

تفسیر التبیان

القرآن الکریم و روایات المدرستین

منابع کلام ۱ و ۲

امامت و ولایت در قرآن و حدیث

محمدی ری شهری

محمدی ری شهری

محمدی ری شهری

محمدی ری شهری

محمدی ری شهری

سید مرتضی و تلخیص آن از شیخ طبرسی

سید محمد صدر

علی بن محمد الخزاز

علی بن حسین مسعودی

ابن رستم طبری

علامه حلی و شرح آن از آقای علی حسینی میلانی

سید بن طاووس

سید هاشم بحرانی

شیخ حر عاملی

علامه امینی

سید حامد حسین

عبدالحسین شرف الدین

آیت الله صافی گلپایگانی

شیخ مفید

شیخ مجتبی قزوینی

دکتر بنی هاشمی

الامامة فی الكتاب و السنة

القرآن فی الكتاب و السنة

الوحي فی الكتاب و السنة

موسوعة الامام مهدی فی الكتاب و السنة

بحار الانوار

میزان الحکمة

بصائر الدرجات

اصول کافی

الثانی فی الإمامة

تاریخ النبیة الصغری

کفاية الاثر فی النص علی الأئمة الاثنی عشر

اثبات الوصية للإمام علی بن ابی طالب علیه السلام

دلائل الإمامة

منهاج الکرامة فی معرفة الإمامة

البقین

الاتصاف و غاية المرام

اثبات الهداة

الغدير

عبقات الانوار

المراجعات

منتخب الاثر

الافصح

بیان الفرقان

معرفت امام عصر (عج)

و منابع کلام (۱)

معاد در قرآن و حدیث

هر دو از آقای ری شهری

محمدی ری شهری
زین العابدین قربانی
آیه الله مروارید
آیه الله ربانی
آیت الله مکارم شیرازی
طبرسی
شیخ مجتبی قزوینی

المعاد فی الكتاب والسنة، الروح فی الكتاب والسنة

بحار الأنوار ج ۵، ۶، ۷
میزان الحکمة
به سوی جهان ابدی
تنبیهای حول المبدأ و المعاد
معاد در قرآن و سنت
پیام قرآن (معاد در قرآن)
کفایة الموحدين
بیان الفرقان
و منابع کلام ۱ و ۲

مبانی احتجاج و گفتگو در قرآن و حدیث

شیخ طبرسی
ابوزهره
هر دو از محمدی ری شهری
شیخ مفید
استاد جعفر سبحانی
طنطاوی

الاحتجاج
الجدل
بحث آزاد در اسلام، الحوار بین الحضارات
الفصول المختارة
تفسیر موضوعی
ادب الحوار فی الاسلام

